

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie socială-culturală.
Apare în fiecare Sâmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

„Casa culturală“

a bisericii din Oravița-rom.

(O sărbătoare frumoasă).

De o vreme încoace, decind pe toată linia ni-se strîmtează mereu matca culturii, decind busola școalelor noastre conf. românești e îndreptată în altă parte, decind chorurile noastre țărănești nu-și mai pot vedea de lucru în localul școalelor noastre, lipsa oarbă de un alt acoperiș pentru aceste rosturi culturale, se resimte pretutindeni, mai ales printre Români-Bănățeni. Astfel am avut deja prilejul a semnala de prin mai multe sate mari și bogate d'ale noastre un început fericit de a-și ridica bieții oameni, sub scutul bisericii, firește, câte „casă națională“ pentru trebuințele lor culturale. Așa bunăoară în *Ticvan*, în *Coștei* și pe alocurea, țărani au început a căra material și dacă vom fi vii și sănătoși, încurînd o să avem mîngăierea a vesti lumii că și sătenii, mai zăbavnici, de prin alte părți se vor îndemna unii din alții a-și ridica care cum pot câte asemenea casuță, unde, adăpostii de vicisitudinea vremilor, să se povățuiască unii pe alții, unde să răsune liber doina românească.

Frații noștri din *Oravița-rom.*, cari cei dintîi și-au creat un „fond cultural“ pentru susținerea slujitorilor bis.-școlari, cari și-au căutat de lucru fără preget, avîndu-și biserica, școala și casele parohiale bineîngrijite, avîndu-și chorul lor cu reputație stabilită etc. etc., acum Duminecă și-au tîrnosit încă o zidire nouă, numită „casa culturală“. Incepînd de astăprimăvară, la sfatul bravului cetățean *Ion Cotîrlă*, dela care purcede osîrdia și toate îndemnurile bune, cu influința binefăcătoare ce o are în comună, și în urma rîvnei laudabile a preoților *Gh. Neda* și *C. Jurca*, a învățătorului *Carol Lazăr* (dirigentu chorului) și a inimosului președinte *Carol Pavlovici*, au pornit oamenii ca furnicile, unii cu denarul, alții cu munca, măestrii cu meseria, căraușii cu trăgătorii, zilerii cu palmele, și astfel, fără a cere un filer, nici din lada bisericii nici dela străinii de prin alte comune, și-au ridicat din puterile lor frumoasa casă din curtea bisericii ortodoxe române, care împodobește azi virtutea, tragerea de inimă și rîvna fără seamăn a

bravilor Orăvițeni, cum și ulița mare a Orăviții-române: Trecătorii de prin alte sate vecine, la vederea acestui lăcaș, se vor închina înaintea sirguintei și nobilului avînt sufletesc al bravilor Români din acest orașel sud-bănățean.

Duminecă a avut loc prăznuirea acestor virtuți strămoșești prin sfințirea acestei case culturale a Orăvițenilor, săvîrșită cu evlavie de tînarul și simpaticul protoereu al Bocșei-montane, *Mihail Gaspăr*, asistat fiind la slujba bisericească de cucernicii preoți ai locului.

Glasul clopotelor, îngînat de bubuitul treascurilor, vestiau până la rîspîntii că e o zi mare, zi de sărbătoare. Țărani cei blînzi și chipeși, împetrițați de măestrii lor cei săritori la toate nevoile obștești, fiecare înălțat de sentimentul împlinirii datorințelor, nevestele lor bătătarnice, văduvele sfioase, copii nestașnici și mirati de atîția intelectualii din „oraș“, umpluseră bătătura îngريلajată de dinaintea sionului românesc, cînd deodată se iviște protopopul din vecini, tînar și zvelt ca un fir de cînepă, însoțit de devotații săi conliturghisitori. Mulțimea i-se închină, făcîndu-î loc să intre în biserică. Se începe slujba; cîntă chorul bărbatesc, frumos ca totdeauna, ear după săvîrșirea liturghiei, ies preoții și poporul cu litia până în casa culturală delaturii, unde, în fața publicului adunat în sală, se începe sfeștania din partea cîntărilor, împodobită de verva deosebită, aici a chorului mixt. Agrăiți a ne pleca genunchii, protopopul ne citește o rugăciune, de cari n'am mai auzit... ear după aceea cu glas înălțat rostește un discurs avîntat și pătrunzător, pe care îl vom publica în numărul viitor.

Intreg auditorul a fost electricizat prin aceste cuvînte mîngăietoare. Bătrînilor le curgeau lacrimile de emoție. Oratorul a fost viu felicitat de intelectuații *I. Trăilă*, *Dr. I. Nedelcu*, *Dr. M. Grosșanu*, *G. Jianu*, *Ilie Bogdanu* (București), *Gh. Bogdanu*, notarul comunei, negustorul *Gh. Bogdanu*, etc. etc. În sfîrșit se ține o ședință festivă a comitetului parohial, deschisă printr'o alocuție a președin-

telui *C. Pavlovici*, potrivită cu însemnătatea zilei, citindu-se cu numele, prin secretarul *C. Lazăr*, toți contribuitorii și hotărîndu-se afixarea lor pe pereții cei noi ai casei.

După terminarea celor dumnezești, bărbații se așează cu toții la masă, în ospătaria Iosif Nedicî, unde într'un elan de bucurie, izvorită din această frumoasă biruință culturală, preotul locului *Gh. Neda* talmăcește sentimentele de evlavie și recunoștință ce le au parohienii săi pentru destoinicul protopop *M. Gaspăr*, pe care niciînd nu-l vor uita Orăvițenii. Învățătorul *Carol Lazăr*, stăruitor în ale bune, îndeamnă conmesenii a-și ține năravul... Epitropul *Gh. Pipelca* laudă meritele frumoase ale președintelui *Carol Pavlovici*, ear un alt entuziast, însuflețit de izbînda zilei, arată, între viile aclămări ale tuturor, cine e chitul care ține bunînțelegere între ai noștri, figura stereotipică a Orăvițenilor rom.; cine trăcnește din somn de grija cauzelor obștești și a rosturilor frumoase din comună; cine e cea mai puternică verigă în lanțul de apărare al instituțiilor culturale; cine e înfine Meșterul Manolea și al acestei case culturale; cine e *Ion Cotîrlă*, blajinul și merituosul „Tati Ion“...

Înainte de plecare, înțeleptul și iubitul oaspe al Orăvițenilor, vrednicul reprezentant al protopresbiterului nostru din localitate, părintele prot. *Mihail Gaspăr*, se ridică și își ia rămas bun dela Orăvițeni. Graiul său dogoritor de simpatie, vorbele lui dulci, înălțătoare, gentileța cu care a împlinit dorința ferbinte a celorce l-au invitat la această frumoasă și rară sărbătoare, le vor păstra Orăvițenii din genunche în genunche, ca o plăcută aducere-aminte.

Șacum de încheiere: Bravilor choriști, cari aproape de un pătrar de veac vă faceți datoria față de neam și lege, cari, conduși cu înțelepciune și povățuiți la bine, vă străduiți a ține lupta pentru înseninarea viitorului, cari prin frumoasele voastre biruințe „și din gura pruncilor și a celorce sug ați săvîrșit laudă“, *Sus să aveți inimile!*

Gheorghe Jianu.

Ce-î viața.

III.

E foarte importantă, nu numai pentru laici, ci și pentru biologi, chestiunea construcțiunii, chestiunea arangeării minunate a viețuitoarelor: Cum se face că părțile corpului sînt adaptate atît de minunat la țelul întregului trup omenesc? Discuția asupra acestei întrebări e poate cea mai veche dintre toate chestiile biologice, și doară chiar aceasta a dat mai mult anză de a se crede chiar și în existența unei puteri supranaturale, care a întogmit și ține atît de bine structura vie. Însă și această minune își are explicația mecanică.

O specie de animale numai atunci e capabilă de viață. Dacă de pildă s'ar ivi înțimplător vr'un animal cu sînge cald fără circulația singelui, n'ar putea trăi nicio clipă, pentru că circulația corpului numai sîngele o dirigă. Deaceia nici nu găsim nicînd asemenea cazuri în natură. Problema adaptării la mediu prezintă numai greutăți aparente, ș'anume, pentru că nu cunoaștem de atîteaorî greșelile experimentării ale înțimplărilor pe cari le produce natura. Și că pe această cale se ivește mereu cîteun monstru, se vedește prin experimentările învățaților. Moenkhaus a dovedit, că ovariuul fiecărui pește de mare vertebrat se poate fructifica cu spermatozoidul altui pește de mare. Dar asemenea monstru trăește numai cîteva zile, deși în timpul din din urmă Loeb a reușit să țină cîteva și o lună de zile în viață.

Și astfel, asemenea pești de mare au în momentele de față pînă la 10.000 de soiuri. Dacă toate încrucișările posibile ar avea rezultat, atunci ar trebui să se urce numărul soiurilor astora la 100.000.000. Și cum peștii își slobod icrele în apă, rămînînd sporirea lor la voea înțimplării, în cursul vremilor de bună seamă că s'au înțimplat toate încrucișările posibile, decî toate 100 milioane de combinații. Și eată că dintre toate, totuși numai 10.000, abia 1/100 procente trăsesc. Dece? Pentru că dintre atît de multe numai

atîtea s'au dovedit a fi capabile de viață, numai la atîtea au corespuns întreg organismul condițiunilor de viață. Decî nu organismul s'a adoptat la țelul vieții.

Bine, bine, vor zice vitaliștii: acestea sînt numai iviri corporale, dar cum stăm cu fenomenele spirituale? Loeb arată, că și cele mai complicate iviri sufletești, toate se reduc la instincte, ear acestea (instinctele) la operații chimico-fizicale. Dar să auzim ce zice cu vorbele sale proprii: „Izvorul doririlor și speranțelor, al deziluzionării și suferințelor noastre, sînt instinctele, asemănătoare cu instinctul atît de sensibil al insectelor. Grija nutririi, instinctul genital, cu poezia și urmările sale, iubirea de mamă, împreună cu atîta fericire și suferință: sînt rădăcinele din cari ni-se dezvoltă întreaga viață lăuntrică. Bazele chimice ale acestor instincte sînt deja semnalate, ear cercetarea din punctul de vedere al mecanismului lor fizico-chimic, e numai — o chestie de timp“.

Ilie Oravițanu.

(Sfîrșit).

IGIENĂ.

Transmiterea prin cărțile de citit a boalelor molipsitoare.

Mulți se miră cînd vîdpe un copil, sau pe un alt membru al familiei lor, că este bolnav de o boală molipsitoare, cînd ei știu bine că a fost ferit de orice contact cu vre-un bolnav.

Mecanismul molipsirei le scapă din vedere, deși sîntem înconjurați de izvoare nesecate de contagiune.

Astfel, spre a nu cita decît unele în trecut, pelîngă molipsirea dela om la om, care se poate transmite chiar numai prin o strîngere de mînă, putem cita transmiterea boalelor prin monete, petri, jucării, mărci, hîrtii de bancă, sau bilete de tramvay.

Se vede imediat ce condamabil obiceiului este acela de a duce obiectele sau degetele cu cari le atingem în contact cu gura noastră. Sînt mulți oameni cari nu pot număra banii, fără a uda degetele, pe cari le pun în gură după fiecare hîrtie de bancă. Ei duc cu degetul și diferiți microbi cari ne pot îmbolnăvi.

Același lucru e de spus în privința biletelor de tramvay, pe cari unele persoane au răul obicei de a le lipi pe geamurile vehiculului, udîndu-le cu limba, după ce un minut mai nainte ele fuseseră luate din minile conductorului, care și el își udase degetele cu cari rupsese biletul. Ce ușor se poate transmite un sifilis, sau o tuberculoză, pe aceasta cale.

Hainele și vestmintele ce se imprumută, sau se face neiertata greșală de a se cumpăra vechi și uzate, sînt un alt mijloc de transmitere de boale.

Vine apoi rîndul animalelor și insectelor, ca: cîinii și pisicele, ce pot aduce dela o casă la alta multe boale, ca tuberculoza și difteria, șobolanii și guzganii, ce prin purecii lor pot transmite ciurma, muștele ce ne pot contamina de cărbune, țînțarii ce sînt cauza căpătării frigurilor de baltă ș. a.

Un izvor de molipsire, al cărui exemplu este dovedit și incontestabil, îl formează cărțile de citit ce trec din mînă în mînă.

Și prin inhalațiile prafurilor ce se află pe cărțile citite, dar mai ales prin răul obicei de a se întoarce foile cărții cu degetele puse în gură spre a le umezi, acele cărți devin agenți vectori de boale. Prin cărțile vechi și uzate se pot transmite multe boale, ca scarlatina, difteria și mai ales tuberculoza.

Deaceia este un obicei foarte rău de a se imprumută cărți de citit convalescenților, sau bolnavilor de boale molipsitoare, cu scop de a le procura o distracție.

Prin umezirea degetelor în gură și întoarcerea foilor, prin strînutare, prin stropii în urma tusei, și prin atingerea cu degetele bolnavilor, foile cărților se umplu cu microbi cari transmit boala altor persoane ce ar citi acele cărți.

Deaceia ar fi bine să se interzică elevilor de a cumpăra cărți vechi și întrebuițate de alții. Ei vor fi deprinși să întoarcă foile cărților fără a se servi de degetele puse în gură sau muiate cu limba.

Cărțile citite de bolnavi, atinși de boale molipsitoare, se vor desinfecata.

Dar această desinfecatare este greu de făcut din mai multe cauze: hîrtia este rău conducătoare de căldură și se opune la ridicarea temperaturii înăuntru și în mijlocul ei, apoi cărțile groase fac ca păturile de hîrtie din cari se compun să fie greu permeabile de căldură. Cărțile și învelișul lor, mai ales cînd este de piele, se strică la temperatură înaltă.

Cutoateacestea spre a fi feriți de acest mod de molipsire, trebuie să desinfecăm cărțile uzate.

FOILETON.

Cămașa mortului.

— Poveste. —

Pe vremile vechi cînd au apucat a se născoci poveștile, cică a fost odată un sat românesc fără pui de Jidan, ori altă nație străină în el. Și la o margina de sat, într'o casă mai veche, dar curată, locuiau o păreche de Români cu copiii lor. Oamenii nici prea avuți, nici foarte săraci, ci eac'asa mai de mijloc, cum e cea lume multă. Pelîngă alte bunuri ce le hărăziseră dela părinți, mai aveau ei și un fecioraș, voinic coala, ca toți feciorii de Român, și zdravăn ca un stejar nu aita. Ear pe lîngă el, mai aveau și o fată frumoasă ca un bujor îmbobocit.

Cică și feciorul și fata bătrînilor erau la vremea cînd omul simte că îi lipsește ceva. Și era asta în timp de earnă. Acum d-voastră știți că decum se pune earnă, la casele românești, unde sînt fete, se fac seara șezători. Așa și la omul nostru. Numai cît, în partea locului, era obiceiul că feciorii veniți la șezători să se mai amortească cu o leacă de șlivoviță. Și, — rămînă vorba între noi, — cî adeseori se amorteiau deabinele.

Intr'o seară, s'a gătat la șezătoare șlivovița, ear feciorii ar mai fi poftiți.

Și era tîrziu. Trecuse de cina bună. Birtul lui Ițig era departe. Ba poate era și închis. Noroc

că Jidanii ăștia nu dau mult pe odihnă. Mai ales cînd e vorba să facă „ghișeft“.

Mergi și bați la fereastră. Jupinul se scoală, deschide și te fericeste!...

Asta o știau și cei din șezătoare. Dar toți se codiau să plece după răchie. Cine să plece? Ba Ion, ba Simtion.

Se codiau pentru că, dacă voiau să meargă calea cea mai scurtă, trebuiau să treacă prin cimitir. Acum fata gazdei, frumoasa Veronică, ca să-i împace, a plecat ea. Că ea nu avea teamă de stafii și de lucruri necurate, ca omul care își știe sufletul drept și inima împăcată.

Și s'a dns ea cît s'a dus, pănăce a ajuns așa cam pela mijlocul cimitirului. Aci, eacă ca din senin, îi răsare 'nainte ochilor o mătăhală de om îmbrăcat tot în haine albe. Veronica credea că atare fecior i-a luat drumul înainte, ca să o sperie. Deaceia nici nu-i fu teamă deloc de omul alb. Ba s'a pus cu el pe îmbrîncite, cum fac fetele cu cei feciori și la șezătoare.

Cum s'au îmbrîncit ei, cum nu, se pare că hainele ar fi fost numai acățate pe omul din morminți. Că s'a pomenit odată cum cămașa lui îi rămîne în mînă. Cînd a văzut una ca asta, a prins a fugi spre birt. Se gîndia că are să poată cunoaște pe feciorul care i-a ținut calea.

Voinică a plecat, voinică s'a întors, și cămașa a ascuns-o în desagă. Acasă nu a spus nimica

din ce a pățit. Așteptă să-i zică păgubașul ceva. Dar ia-l pe păgubaș dacă ai de unde. Feciorii toți erau de față și toți aveau cămașile pe ei. A pătî puțin la față vîzînd una ca asta, dar peurmă taina tot nu a spus-o nimănuia.

Trecuse de miezul nopții, cînd s'a spart șezătoarea și au plecat toți, care încotro, la culcare.

S'a culcat și ea și debunăseamă că se va fi odihnit bine, căci ziua următoare s'a sculat cu noaptea în cap.

Ce să vă mai spun. D-voastră știți cum sînt fetele mari. Muncesc toată ziua. Și nu avea răgaz să se gîndiască la cele petrecute noaptea trecută. Seara, obosită cum era, s'a culcat și a adormit.

Colea cînd e vremea duhurilor, cine bate la fereastră lor? Omul din morminți, mătăhală albă...

— Dă-mi cămașa, că de nu, îți pare rău! Dar fata de colo din pătuceanul ei n'a zis nici cîrc.

Asta așa azi, așa mine seară. A treia seară, omul alb de afară, părea mai istovit, mai rugător.

— Dă-mi cămașa, nu te juca cu morții, o să mai vin de trei ori. De nu mi-o dai, apoi o să vezi tu ce-i păți.

Acu s'a pus și fata pe gînduri. Dar tot nu i-a dat-o. Au cîntat cocoșii și umbra a perit.

Ziua următoare, fata a povestit mamei sale înțimplarea. Aceasta a mers la preot după sfat.

Raglanuri,

pardisiuri,

ghete, pentru bărbați, femei și copii,

galoși,

pălării,

paltoane, geamantane

au ajuns, în mare depozit, la firma

Telefon Nr. 38.

IULIU WEISS în ORAVIȚA

Desinfecția se poate face prin mai multe proceduri. Astfel avem:

1. Desinfecția uscată prin căldură, care dă rezultate bune, dar care distruge cărțile prin temperatura înaltă.

2. Desinfecția prin vapori sub presiune. Ea este mai eficientă, dar distruge și ea cărțile.

3. Desinfecția în etuve cu temperaturi moderate, cu ajutorul vaporilor antiseptici, întrebându-se mai ales vaporii de formal.

Prin aceste procedee microbii sînt distruși și cărțile încetează de a putea transmite boale molipsitoare.

Rămîne înfine mijlocul cel mai radical spre a împiedeca această transmitere prin cărți, adică distrugerea prin ardere a acelor cărți ce au fost în minile persoanelor atinse de boale molipsitoare.

CRONICA.

Frunțașă familie rom. *Dr. Méhes* — *Dr. Corneanu* din localitate se mută la 1 Decembrie c. în capitala țerii, unde și-au cumpărat o casă frumoasă pentru a-și petrece acolo restul zilelor în odihna binemeritată. Singur d-nul *Dr. P. Corneanu* mai rămîne între noi până își va desface cancelaria advocațională. Ni-se răresc rîndurile.

Una din cele mai frumoase case din Oravița, vila bogătașului I. Bibl a trecut prin cumpărare în posesia avocatului rom. *Dr. Liviu Cigăreanu*.

† După lungi și chinuitoare suferințe a încetat din viață tînărul negustor român *Gheorghe Stan* din Goruia. Îl deplîng familia sa număroasă și prietini, în numele cărora îi zicem și noi Dumnezeu să-l ierte!

Mercuri seara, cu ocazia unei reprezentații de cinematograf, s'a iscat în teatrul din localitate un mic incendiu la mașina cinematografului, fără a produce vr'o învîlmășeală ori vr'o panică în publicul asistent, înafară de compătămirea bietului antreprenor, avizat a se regresa din grația celor buni și miloși.

Vestim cu bucurie că linia de tren Oravița — Anina — Bozovici, deocamdată numai industrial, fiind pe cale a se termina încurînd, va fi dat și circulației publice.

Duminecă și-a serbat cununia vrednicul învățător rom. *Nicolae Jurca* din Ticvaniul-mic cu d-șoara *Elisabeta Ciormanu* din Caçova. Nuni au fost d-nul și d-na *Aurel Popovici*. Îi dorim toate fericirile!

Preotul, om cuminte, a spovedit și a cuminecat fata. Apoi i-a spus:

— Imbracă-te tot în haine albe și așa așteaptă mortul.

Fata așa a și făcut. N'a mai pus geană pe geană, ci spunînd toate rugăciunile, pe cari le știa, aștepta mortul.

Peurmă, într'un tîrziu a venit și el. Ca obicei a bătut la fereastră și a cerut cămașa.

Fata i-a întins-o pe fereastră. Dar acu, alt necaz. Mortul, că omul nostru nu era alta decît o stafie, nu a mai voit să o primiască.

Spunea că el numai în acel loc o primește, unde a fost dezbrăcat de ea.

Fata ce să facă? A mers cu el în cimitir. De data asta tremura însă pelea și carnea pe ea. Acolo s'au oprit la un mormînt. Era tocmai mormîntul, lingă care îl dezbrăcără pe mort. L-a îmbrăcat!

Fetei îi părea bine că i-se dă prilej să-și repareze greșala, și era îmbrăcată în sufletul ei.

Dar mortul de acolo, nu i-a dat pace, i-a spus să-î îmbumbe cămașa la gît.

Fata l-a ascultat.

Ci tocmai cînd îl îmbumba ea, mortul și-a întins minile peste spatele ei, a cuprins-o în brațe.

Atunci a bătut de trei ori cu piciorul în pămînt. Groapa s'a deschis și ea, deodată cu cea dintîi cîntare a cocoșilor a perit.

De atunci nimeni nu a mai văzut pe Veronica cea frumoasă.

Doamne ferește, și — noaptea bnnă dra-giî mei!

I. V. Ioanovici.

Comitetul societății academice „România Jună” din Viena s'a constituit în adunarea generală din 5 Noembrie a. c. în următorul mod: Președintele: *Alexie Voiutski*, cand. în drept.; Vicepreședinte: *Ionel Hozan*, cand. în drept.; Secretar de externe: *Gheorghe Pridie*, cand. în drept.; Secretar de interne: *Constantin Cimponeriu* stud. exp.; Casier: *Ioan Lelcu*, cand. în litere.; Controlor: *Romul Mărcuș*, stud. exp.; Bibliotecar: *Toader Tabre*, cand. ing. forest.; Econom *Ilie Bruja*, stud. med. În comisiunea de revizuire: *Iuliu Crișian*, cand. med., *Dominic Maderca*, cand. med. și *Remus Doctor* stud. med.

Acum ulterior auzim că și învățătorului de stat *Filip Baias* din Sasca-montană i-s'au făcut din prilejul avansării sale de director onorar, asemenea ovații, ca și celorlalți colegi d'ai săi, cărora li-s'au recunoscut frumoasele merite căștigate cu sudoare în interesul școalelor de stat.

Internatul băeților dela școala civilă din localitate va fi instalat, după toată probabilitatea, în casele din grădina claustrului rom. cat. din Oravița-montană.

Grație agilului primar actual *E. Péter* orașul nostru în toate privințele dă înainte înfaptindu-se difrite înfrumșetări.

Casa Timary, delingă școala civilă din localitate, a cumpărat-o A. Löwinger, proprietarul hotelului Novák.

La alegerea de deputat preoțesc în Congres, ce se va ține Joia viitoare aici în Oravița, nădăduim că nu vom avea de înregistrat earăși vr'o deraiare.

Mîne, Duminecă, în ziua Chrisostomului, praznicul Nedonilor, se serbează numai în Oravița-rom. și nicăiri altunde.

Vineri seara vr'o 30 de muncitori, negîndiți, o iau cu terasina pe șinele dinspre Maidan, cu o viteză nebună, și carambolînd cu trenul ce le venia în cale, s'au izbit de locomotivă cu atîta putere, încît doi inși, *Iosif Brinzei* și *Pavel Preda*, au rămas morți pe loc, ear restul cu toții greu răniți. Numai un singur tovarăș al lor n'a îndrăznit să vină cu terasina, ci, ca om din fire mai socotit, a ajuns pe picioare, mai tîrziu, dar — scutit de primejdi.

Azi la ceasul 11 din zi își sarbează cununia, în biserica rom. cat. din localitate, *Gizela Bähr* cu locotenentul *Otto Sperl*. Multe felicitări!

La București a încetat din viață generalul *C. Budișteanu*.

La Bozovici a murit *Elisaveta Pirtea* în etate de 81 ani.

Din neamul românesc au ieșit bărbați mari, îndrumători și ai altor popoare, cum a fost bunăoară și primministrul Tîntar-Marcovici, chiar și poeți vestiți în Serbia, cum e vestitul chimician francez Mecnikov, cum e fostul vicepreședinte al dumei din Petersburg și cum e de pildă și actualul ministru de culte din Rusia, un Român get-beget, din Beserabia, om foarte bogat și cult, care făcînd liceul în Paris, ear universitatea în Berlin, unde a luat și doctoratul în litere și drept, abia cînd a fost de 19 ani a început să învețe și rusește. Naționalistii ruși îl atacă din pricina că nici acum nu știe bine rusește. În alte țeri „mai liberale” nnde ar mai ajunge un Român ministru...

La Vălenii-de-munte s'a instalat un post de telegrafie fără sîrmă.

D-na *Hrrmina Maniu*, cunoscuta matroană română, a dăruit și ăstan haine elevilor săraci ai școalei primare române din Lugoj.

La Galați s'a dat de urma vizitelor suspecte ale unui ziarist rus.

La Ploești un — teolog s'a luptat strașnic cu atletul de vocație al unui circ.

Procurorul din Cluj *Dr. A. Török* a murit în urma unei injecții cu așa numitul „Salvarsan” al lui Ehrlich-Hatta.

În comuna *German* doi Români, înrăchiați, luîndu-se la bătae într'un birt, unul *Pavel Neda* o junghiat pe potrivnicul său *Achim Sîrbu*.

La ridicarea „Casei culturale” a bisericii ort. din Oravița-rom. au contribuit: Dela fondul uăestrilor 448 cor.; Dela rugă (Sf. prof. Ilie) 322 cor.; Ion Cotîrlă, tîmplar 240 cor. și mama lui Anghelia Cotîrlă 70 cor.; Dimitrie Băgărea, lăcătuș 84 cor.; Dela petrecerea măestrilor dela Rusali 75-50 cor.; Dela fondul birjarilor 70 cor.; Carol Pavlovici, oficiant și Vasile Cotîrlă, măestru, cite 60 coroane; Carol Lazăr, învățător 56 coroane; Gheorghe Pipelca, măestru, cite 50 coroane; Gheorghe Bogdanu, comerciant, Cornel Jurca, preot, Ofelia Pavlovici, Ilie Iana-Panișca, măestru și dela Fondul Chorului, cite 40 cor.; Gheorghe Jianu 30 cor.; Iosim Daba, măestru 27 cor.; Dimitrie Boitor, Gheorghe Neda, preot, Gheorghe Bogdan, notar, Valeriu Lăza, vice-notar, Ion Crăciun, măestru, Gheorghe Lazăr, agr., Ianăș Bogdan-Culă agr., Ion Neda-Buchilan, măestru, Avram Iana-Bodolea, agr., Nicolae Sîrbu, măestru și Alexa Epure, cite 20 cor.; Ion Neda-Borcocină, agr. 19 cor.; Ion Blaj-Panta, agr. 18 cor.; Păun Coracoe, agr. 17 cor.; Pavel Ungureanu, măestru și Vasile Bogdanu, agronom, cite 16 coroane; Gheorghe Cotîrlă, agronom și Vasile Popa, agronom, cite 15 cor.; Gheorghe Gașpar, agr. și Alexa Neda (Nr. 222), cite 13 cor.; Simeon Cotîrlă, agr., Gheorghe Epure Fișteagă, agr., Păun Gașpăr, agr., Avram Sulea Meilă, agr., Ion Ghitera, agr., Ioan Bogdan-Puican, agr., Alexa Băeșu, măestru, Avram Epure Ciamu, agr., Seitz Richard, negustor, Gheorghe Țorțolea, agr., cite 12 cor.; Iancu Neda, agr. și Ion Blaj, agr., cite 11 cor.; Ioan Sterian al lui Marcu, agr., Gheorghe Ghitera, măestru, Ion Mădru, măestru, Ion Dure, agr., Nicolae Tamaș, măestru, Ilie Lazăr-Țoncu, agr., Dimitrie Pavlov, măestru, Gheorghe Găicea, măestru, Iosim Bercea, măestru, Iuliu Giura, măestru, Văd. Maria Călin, Alexa Sterianu, agr., Gheorghe Sterianu, agr., Gheorghe Sulea, agr., Gheorghe Epure, morar, Iustin Velceanu, negustor, Iosif Nedici, proprietar, Cornel Strîmbei, preot, Pavel Neda-Buchilan, agronom, Ion Dure-Olariu, măestru, Ion Cucu și Nicolae Cucu, cite 10 cor., Alexandru Bercianu, of. 984 cor., Cornel Cotîrlă, agr. și Ilie Cotîrlă, agr., cite 9 cor.; Pau Cucu, agr., Dimitrie Iana-Ploae, agr., Gheorghe Verca, agr., Ilie Cărbău, agr., Gheorghe Neda-Raină, agr., Avram Neda-Culă, agr., Ilie Cotîrlă al lui Damaschin, Ion Epure-Albu, agr., Ilie Fara, agronom, Gheorghe Cucu, agr., Costa Moșoarca, agr., Iancu Neda-Borcocină, agr. și Ion Cotîrlă, agr., cite 8 cor.; Ion Lazăr-Ciucurel, agr., Alexa Neda-Ogaș, agr., Ion Bogdan-Tamaș, măestru și Gheorghe Găicea, măestru, cite 7 cor.; Gheorghe Măreața, agr., Avram Iana-Moșu, măestru, Ilie Cucu, agr., Gheorghe Cărbău-Săbău, agr., Avram Cărbășu, agronom, Gheorghe Bogdanu, agr., Ion Cărbășu, agr., Ilie Moșoarca, agr., Gheorghe Lazăr, agr., Gheorghe Sterianu, agronom, Avram Popa, agronom, și Ion Iana-Moșu, măestru, cite 6 coroane; La Rusali cu tasul 5-23 cor.; Dimitrie Epure, agr., Sofronie Sterianu, agr., Gheorghe Moșoarca, agr., Avram Lazăr, măestru, Ilie Lupșor, măestru, Pavel Colariu, măestru, Ion Vodă, agr. și Ion Mircu, cite 5 cor.; Gheorghe Neda-Pungă, agr. 4 cor.; Alexa Frenț, agr., Moise Cotîrlă, agr. și Iuliu Neda, negustor, cite 3 cor. și N. Izverniceanu, vîrnicer 2 cor.

Creștinii buni din Ticvaniul-mere au dăruit următoarele sume frumoase pentru zidirea bisericii gr. cat. din Gîrliște: Biserica parohială și Vasile Iorgovanu, cite 20 cor.; Nicolae Băloane și Vasile Iorgovanu, cite 10 cor.; protopop Dimitrie Rusu, paroh Avel Pop, Gheorghe Toma, inv. Toma Stanca, notar Nicolae Manciu, inv. Gheorghe Caimanu, Iacob Belia, inv. Iuliu Birou și Simeon Popa, cite 5 cor.; Petru Șoimu 1 cor.; Ioan Bobu 50 fil. și Iosif Laston 40 fil. Laolaltă 106-90 fil. Eată pildă vrednică de urmat pentru toți creștinii iubitori de Dumnezeu și de biserică! Dumnezeu să le răsplătiască însutit. Gîrliște la 20 Nov. 1911. *Virgil Pop*, preot gr. cat.

Are leac boala de plumîni? De această importantă întrebare se ocupă o broșură populară, scrisă de *Dr. H. Guttman* șefmedicul sanatorului Finsen. În această carte găsim detot alte cărări noi pentru combaterea boalelor de plumîni. Și ca orice bolnav de plumîni, de gît, ori de gîrgălod să-și poată comanda această carte ilustrată, o trimitem gratuit și franco orcărui bolnav, care o cere, pe o simplă cartă postală, dela firma *Puhlmann & Co. Berlin 928 Müggelstrasse 25.*

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor-responsabil: Ilie Oravițanu.

Are leac boala de plumîni?

Eată o întrebare care preocupă pe toți cei chinuți de **astmă**, de **tuberculoză de plumîni** și de **gitlej**, catar acut de **plumîni**, **oftică**, **tusă rea**, sau **răgușeală necurmată** și cari pîn' acum nu si-au dat de leac. Orcare asemenea bolnav capătă dela noi **absolut gratis o carte cu icoane** scrisă de Dr. Guttman medicul sanatorului Finsen, asupra chestiunii: **E lecuibilă boala de plumîni?** Și mai capătă pedesupra un pachet de probă cu teiuri dietetice excelente. Sute și mii de inși cari au folosit pîn' acum aceste ceaiuri bune de leac, îl ridică pînă la cer, împreună cu medicii practici cari au ordonat aceste teiuri împotriva tuberculozei (oftice), **astmă**, **catar de gitlej** și **gîrgălod**. Acestei trei **nu e vr'un leac secret**, se pregătește din plante Lieber fiind slobozite în comerț la ordin împărătesc. Prețul e atît de ieftin încît și cei mai săraci și-l pot comanda. Și ca să-l poată folosi oricare bolnav **fără niciun risc**, pentru încercare ne-am hotărît a trimite gratuit un pachet de tei și frauco cartea germană „E cu leac boala de pept.”

Adresa: **Puhlmann & Co Berlin, 928 Müggelstrasse 25.**

10-1

2001 kg/1911 sz.

Hirdetmény.

Kákófalva község vásár helypénz szedési joga 1911. évi november hó 17-én november hó 24-én és december hó 1-én, mindenkor d. e. 10 órakor nyilvános árverésen 1912. évi január hó 1-től kezdődő 3 évre haszonbérbe fog adatni a község házájánál.

Kikiáltási ár 3000 korona.

Az árverési feltételek a kákófalvai körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt bármely napon megtekinthetők.

Haszonbérbe vevő haszonbéri szerződési bélyeg költségeit viselni tartozik.

Kelt Kákófalván, 1911. évi október hó 30-án tartott képviselő testület gyűlésből.

Lipovan István
körjegyző.

Albert Jancsus

primind právalia lui

G. Ivaskovits din strada principală „La mîța neagră”

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Orăviței încă se efeptuesc cu promptitudine.

In „Farmacia bătrînă” a lui

Max de Knoblauch,

nou renovată, și ajustată modern, serviciu x-7 prompt și culant.

Farmacia „La Sf. Gheorghe” Oravița
visa-vis de právalia lui R. Goldstein în strada principală.

In farmacia mea, arangeată modern, ce capătă înafară de

tot soiul de medicamente și diferite parfumuri

franceze, engleze, pudră, săpunuri

și alte articole de tot felul atît pentru țerance, cît și pentru damele de elită.

Cu distinsă stimă

ADOLF GROS, apotecar.

Tiparul Tipografiei „Progresul” societate pe acții Oravița.

Aviz.

La **Administrația foii noastre** s'a alcătuit o societate pentru a juca la loterie cu peste 100 de lozuri, dintre cele mai bune,

cu 1—2 trageri în fiecare lună.

Membrii societății vor participa, îndată după plățirea celei dintăi rate, ear după achitarea tuturor 48 de rate lunare, cînd se dizolvă societatea, înafară de eventualul — și foarte probabilul — câștig ce se va împărți între participanți, fiecare membru va primi la mîna cîteun loz din fiecare soi cu care jucăm (foarte bune hîrtii de valoare) și lista tragerilor și pe mai departe — gratuit.

Ceice doresc a se alătura cu noi la acest joc de noroc, cu cele mai bune șanse, să binevoiască a ne aviza grabnic pe cîteo cartă poștală, spre a li-se comunica detaliurile.

Cine vrea marfă bună, să tîrgue în
băcânia

GHEORGHE BOGDANU

peste drum de biserica din Oravița-rom.

De vînzare:

Un rezervoar nou de apă de 12—15 Hl.,
acomodat pentru scaldă etc.

O casă Wertheimiana Nr. 2, foarte ieftină.

O roletă de metal pentru ușa de
125+320 cm.

Sănătos

rămîne oborul, unde se dă vitelor

Mastin

singurul și celdintăi leac pentru îngrășare și ocrotire de îmbolnăvirii, de Dr. de Trnckóczy. Se capătă la negustor, ori se trimite cu poșta în depozitul fabricii dela Farmacistul **Trnckóczy în Laibach, Austria.** 5 pachete Cor. 350 franco.

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița

se capătă

totfelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra fecului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibii**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad**, la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.